

פרשת בהעלותך

האנכי הריתי את כל העם הזה אם אנוכי ילדתיהו (יא, יב)

האנכי הריתי את כל העם הזה אם אנוכי ילדתיהו (יא, יב)

ובתרגום כתב, האב אנא לכל עמא הדין אם בני אנון וכו'.
ויש לעיין מהו שחילקם לאב בפני עצמו ובן בפני עצמו, והרי הקורבא דאב היא אותה קורבא דבן, וביותר מהו שאמר הריתי וילדתיהו מה חילוק יש ביניהם.

ונראה, ובהקדם דברש"י (יבמות צח, א) כתב גבי אין אב למצרי דרחמנא אפקריה לזרעיה, דאף היכא דליכא למימר כקטן שנולד דמי אין אב למצרי דרחמנא אפקריה לזרעיה, וביאור הדבר דכשנתגייר הבן בעצמו אין צריך לטעם דהפקירה תורה זרעו דבהיותו כקטן שנולד פשיטא הוא דלא מתייחס אחריו, ורק בהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה כיון שנולד בקדושה הוי ס"ד דמתייחס אחר אביו וקמ"ל דאפקריה לזרעיה ואינו מתייחס אחריו.

וצ"ב, דהרי כל יחוס הבן לאביו הוא מהורתו, וא"כ מה טעם הוא דאם לידתו בקדושה חלוק הוא הרי לגבי הורתו כקטן שנולד דמי הוא וא"כ לא יתייחס לאביו.

ואשר מבואר דב' מיני יחס הם, א' מחמת ההריון ב' משום הלידה, ואף בנתגיירה האם בין הריון ללידה דאין יחס הריון שייך הדבר שיתייחס אליו מחמת הלידה שיחסו לאב מחמתה, ועלה קמ"ל דאפקריה לזרעיה ואינו מתייחס אף בלידה לאביו.

וזהו שכפל הכתוב באומרו האנכי הריתי דאין לייחסו אלי מחמת ההריון, ואם לא ילדתיהו שאף מחמת הלידה אין לייחסו אלי דהרי לא ילדתי.

והנה חלוק הוא יחס האב מחמת ההריון שעיקרו שההריון דהוא מל" הורה משויא לאב כאב לנולד וממילא הוא בנו, משא"כ יחס הלידה עיקרו שע"י הלידה משוי להנולד ממנו שהוא בנו ועי"ז ממילא הוא אביו, וא"כ י"ל דזהו שאמר התרגום האנכי הריתי האב אנא, והיינו דמה שאינו אב שלהם משום דאין הריון ולא מתייחס האב ע"י הריון, וגבי אם אנוכי ילדתיהו תרגם בני אינון, דר"ל דגם יחס אב דמשום שבנו נולד ממנו גם זה לא שייך כאן.

מקור: זהב משבא להגרמ"ש שפירא זצ"ל